

KESKKONNAAMET

Jaanus Barkala
vallavanem
Otepää Vallavalitsus
vald@otepaa.ee

Teie 23.11.2022 nr 13-5/3011

Meie 15.12.2022 nr 7-9/22/22971-2

Projekteeritavatest metsavajakute- ja metsaelupaikade looduskaitsealadest

Austatud Jaanus Barkala

Pöördusite Keskkonnaministeeriumi (KeM) ja Keskkonnaameti (KeA) poole, et saada infot Otepää looduspargi alal projekteeritavate metsavajakute ja metsaelupaikade looduskaitsealade moodustamise ja edasiste looduskasutustingimuste kohta. Info on vajalik Otepää valla üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamine ehk KSH koostamiseks. Kõige enam huvitab Teid Pühajärve rannapargi ja Apteekrimäe piirkonna arendamise võimalused rekreatsioonilistel eesmärkidel.

Selgitame, et tegu on kahe erineva ettepanekuga.

1) Metsavajakute looduskaitsealade moodustamise ettepaneku¹ on KeM-ile teinud Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) ja see tuleneb siseriiklikust kokkuleppest seoses metsanduse arengukavaga. See on ajendatud kontseptsioonist, mille järgi on Eestis ebapiisavalt kaitstud eelkõige viljakaid metsatüüpe – laane-, salu- ja soovikumetsi. RMK ettepanek sisaldab nii uute alade kaitse alla võtmist, kui ka olemasolevate kaitsealade piiranguvöönditesse ja hoiualadele jäävate alade kaitsekorra muutmist rangemaks. Kaitsealadel, sh Otepää looduspargis, tegeletakse nendega jooksvalt aastate lõikes kaitse-eeskirja muutmise käigus ehk vajadusel muudetakse tsooneeringut ja suureneb sihtkaitsevööndite pindala. Muudatus puudutab vaid riigimaid. Hetkel ei ole muudatused tööplaanis.

Arvestades Apteekrimäe ümbruse suurt külastatavust ja sellega kaasnevat olulist inimmõju, sagedast ohtlike puude eemaldamise vajadust, ei ole KeA hetkel veendunud, et ala range kaitse selles piirkonnas on otstarbekas eesmärgi saavutamiseks. Eelnevalt on vajalik hinnata, kas on võimalik kaitsta kõnealuseid kasvukohti soovitud pindalal mõnes teises piirkonnas. Soovitame selles osas RMK-ga suhelda ja välja selgitada, kas neil on plaanis ettepanekualasid Otepää looduspargi osas muuta.

---

¹ RMK esitas 01.09.2017 (registreeritud KeA dokumendihaldussüsteemis 04.09.2017 nr 8-1/17/2-2) ettepaneku viie salu- ja laanemetsa kaitseala piiride muutmiseks ja täiendavate alade kaitse alla võtmiseks. 21.11.2017 (registreeritud KeA dokumendihaldussüsteemis 23.11.2017 nr 7-16/17/13145) korrigeeris RMK oma septembris esitatud ettepanekut ning esitas täiendava ettepaneku olemasolevate kaitstavate loodusobjektide kaitsekordade muutmiseks (uued sihtkaitsevööndid olemasolevate kaitsealade ja püsielupaikade piiranguvööndites ning hoiualadel).
Roheline 64 / 80010 Pärnu / Tel 662 5999 / Faks 680 7427 / e-post: info@keskkonnaamet.ee / www.keskkonnaamet.ee / Registrikood 70008658

2) Teise ettepaneku² esitas KeA rahvusvahelise kohustuse tõttu. Ettepaneku mõte on tagada³ Natura 2000 aladele jäävate metsaelupaikade säilimine seal, kus üldiselt on majandustegevus (sh raied) lubatud. Põhjuseks on asjaolu, et loodusdirektiivi rakendamise aruande⁴ järgi ei ole Eestis metsaelupaikade seisund valdavalt osas soodne ning Euroopa Komisjon algatas 9. juunil 2021. a Eesti Vabariigi suhtes rikkumismenetluse⁵. KeA on avalikkusele selgitanud⁶, et ettepanek on esmane kaitsemeede, kuniks Riigikogu on arutanud looduskaitse seaduse muutmist, kas ja kuidas metsaelupaiku tõhusamalt kaitsta.

3) Metsaelupaikade looduskaitseala hõlmab Natura 2000 metsaelupaiku, mis on kantud Eesti looduse infosüsteemi (lühidalt EELIS, mida haldab Keskkonnaagentuuri (KAUR)). KeA koostöös KAUR-iga korrastavad Natura 2000 elupaikade kihti jooksvalt oma töö käigus. Andmeid korrastatakse vastavalt tellitud inventuuridele, välitöödele (nt metsateatise menetluse käigus) või kameraalse analüüsi põhjal.

Märgime, et Apteekrimäe katastriüksuse (55601:006:0060) jääb siiski osaliselt projekteeritavale metsaelupaikade looduskaitsealale. Aakre metskond 50 kinnistule (55601:006:0070) jääb nii metsavajakute kui metsaelupaikade looduskaitseala.

Pühajärve rannapargi territooriumil on registreeritud rohunditerikka kuusiku (9050) elupaik. Teada on, et tegu on hooldatud puistuga ja see ei vasta elupaiga kriteeriumitele. Rannapark omab peamiselt maastikulist- ja puhkeväärtust. Parandame andmed ja muudatused jõuavad eeldatavalt kahe kuu jooksul EELISesse. Apteekrimäe piirkonna metsaelupaikade andmed saame täpsustada uuel vegetatsiooniperioodil. Alal leidub ka erinevaid kaitsealuseid liike, kelle elupaiganõudlustega tuleb arvestada. Näiteks on 2020. aastal alalt leitud väljasuremise mõttes kriitilises seisundis olev poropoorik⁷, kes kuulub ühtlasi I kaitsekategooriasse.

Arvestades asjaolu, et rannapargi territooriumilt eemaldatakse metsaelupaiga määrang ja ühtlasi eemaldatakse projekteeritavate kaitsealade kaardikihilt, siis eeldame, et jätkub teiste loodusväärtustega arvestav arendustegevus. Üldiseks põhimõtteks rekreatsioonitegevusel ongi, nagu oma kirjas viitate, aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele. Esmased lähtekohad saab Otepää looduspargi, Otepää hoiuala ja Otepää loodusala kaitsekorralduskavast. Siinkohal on paslik kinnitada, et KeA jaoks on jätkuvalt oluline külastajate ohutus, seda nii matka- kui spordiradadel, samuti sõiduteedel ja parklates. Ohtlike puude raiet oleme lubanud varasemalt ja seda praktikat pole meil kavas muuta.

Oma kirjas tunnete huvi projekteeritavate metsavajakute- ja metsaelupaikade looduskaitsealade piiritlemise vastu. Ühtlasi viitate Nüpli külas Kolga kinnistule jääva väikesele elupaiga killukesele, mis on Teie jaoks ebaselge.

Selgitame, et KeA ei ole tavapärasel moel projekteeritavaid alasid piiritlenud. Ettepanek on tehtud üksnes nende andmete järgi, mis on varasemalt olnud EELISes. Märgime, et elupaikade piiritlemine järgib võimalusel metsakorralduses etteantud eraldiste piire. Kui osa eraldisest ei vasta elupaiga kriteeriumile, siis on soovitatav kasutada GPS-ga määratud punkte või marsruute. Seadme puudumisel lähtutakse kaardil ja looduses olevatest orientiiridest (näiteks ca 50 m kaugusel kaardile märgitud kraavist vms). Teinekord, kui pole paremat alust piiritlemiseks, tehakse seda ortofoto põhjal. Seega pole piirid alati väga täpsed ja vajadusel neid

² Keskkonnaameti kiri keskkonnaministrile 7. veebruar 2022. a nr 7 4/22/2442

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁴ https://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envvtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ET/INF_21_2743

⁶ <https://keskkonnaamet.ee/uudised/keskkonnaamet-peatab-raied-natura-alal-asuvates-metsaelupaikades>

⁷ EELISe id KLO9600849

korrigeeritakse. Eraldise moodustamise põhimõtteid kirjeldab keskkonnaministri määrus „Metsa korraldamise juhend“ ning need on üldjuhul looduses tuvastatavad. Kui on vaja moodustada teistsugune piir, siis lähtutakse A. Palo Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhendis⁸ toodud põhimõtetest. Taas selgitame, et osad elupaigad võivad olla vananenud andmetega. KeA tegeleb aktiivselt andmete uuendamisega.

Vaadeldes põhikaardilt Kolga kinnistuga piirnevat elupaika, on näha, et kaardistuse aluseks on põhikaardi kõlviku piir ja ojakallas. See, et elupaik põikab kolmnurgana teisele poole oja, viitab kaardistusveale. Parandame andmed ja muudatused jõuavad eeldatavalt kahe kuu jooksul EELISesse.

4) Mis puudutab looduspargi territooriumil uute radade (sh mootorsaanid) kavandamist, siis Otepää vallas, sealhulgas Otepää looduspargi territooriumil on välja arendatud/ehitatud piisaval hulgal ja kasutusest väljasolevaid radasid. Oleme seisukohal, et olemasolevate radade baasil saab edukalt suusa- ja matkaradasid mitmekesistada. Juhul, kui on vaja täiesti uut (uusi) rada (radu), siis tuleb kaaluda läbi kõik alternatiivid ja esitada KeA-le vajaduse põhjendus koos alternatiividega kaalumiseks. Uute radade puhul tuleb arvestada, et need ei tohi kahjustada looduspargi kaitse-eesmärke (ei rajata sihtkaitsevöönditesse, kaitstavate liikide elupaikadesse ega kasvukohtadesse). Mootorsaaniradade puhul on looduspargis välja kujunenud kaks keskust (Kuutsemäe ja Väike Munamäe) ja nende ümber oma võrgustik.

Oleme seisukohal, et mootorsaaniradade võrgustiku arendustel on võimalik leida võimalused radade arenguks väljapoole Otepää loodusparki.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sander Laherand

juhtivspetsialist

looduskaitse planeerimise osakond

Teadmiseks: Keskkonnaministeerium, keskkonnaministeerium@envir.ee

Kadri Kasuk 56644509

kadri.kasuk@keskkonnaamet.ee

---

⁸ Kättesaadav: <https://envir.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/natura-2000>